

SIGNALER

Medlemsblad for Rolf Jacobsens Venner | **2.2014**

POUL BORUM

Rolf Jacobsens
hemmelige sprog

Side 5

WENCHE MEDBØE

Rolf Jacobsen som
blues- & rockepoet?

Side 14

**ROLF
JACOBSENS
VENNER**

ROLF JACOBSENS VENNER

Skappels gate 2
2317 Hamar

rolf-jacobsen.no

Styret:
Gunnar Brox Haugen (leder)
Hanne Lillebo (nestleder)
Jan Erik Haug (kasserer)
Gunvor Sjølie (sekretær)

Anne Lillevold Jacobsen (styremedlem)
Cecilie Werner Erichsen (varamedlem)
Margret Eylands (varamedlem)

SIGNALER

Redaksjonen:
Gunnar Brox Haugen
Hanne Lillebo

Design: Tweed
Trykk: Allkopi
Opplag: 400

Redaksjonen takker de som har bidratt til dette nummeret av *Signaler*.

Stoff til neste nummer må være sendt redaksjonen innen 2. januar:
post@rolf-jacobsen.no

Logoen til Rolf Jacobsens Venner er basert på Tom Gundersens tresnitt fra 1994.

INNHOLD

- 3** Lederen har ordet
- 4** Mitt Rolf Jacobsen-dikt: Wenche Medbøe velger «Heia regnbuen!»
- 5** Paul Borum:
Rolf Jacobsens hemmelige sprog
- 11** Notiser
- 13** Rolf Jacobsen:
Poeten Ernst Orvil
- 14** Wenche Medbøe:
Rolf Jacobsen som blues- & rockepoet?
- 15** Nyheter
- 16** Minneord om Anne Marie Ekern
- 17** Notiser
- 18** Salg av bøker, plakat og tresnitt

LEDEREN HAR ORDET

Aftenpostens kulturmagasin *K* hadde i juni en bred omtale av landets mange nye kulturhus. Redaktør Kristin Valla nevner her den tv-sendte åpningsforestillingen fra Hamar kulturhus i mars. «Tanker ved Ånestadkrysset» med Rolf Jacobsens egen stemme i opptak og storslagne bilder fra Hedemarken ble et av høydepunktene for henne. Det var Anne Marie Ekern som fikk overtalt Jacobsen til å ta med diktet i samlingen *Alle mine dikt* (1990). «Nei, det er for lokalt», sa han først til henne, men snudde så senere: «Jeg tok med Ånestadkrysset likevel.» Anne Marie Ekern døde 2. april i år, og dermed har vi mistet et usedvanlig godt medmenneske og et æresmedlem i RJV. I minneordene om henne har jeg forsøkt å uttrykke hvorfor hun ble så viktig for oss i RJV som medlem, venn og formidler av Jacobsens poesi.

I forrige nummer av *Signaler* kunne vi fortelle om det gledelige kommunestyrevedtaket fra desember 2013 hvor det ble bevilget kr 50 000 til «Prosjekt Rolf Jacobsen/Skappels gate 2». I vedtaket heter det at «Skappels gate 2, dikteren Rolf Jacobsens hjem på Hamar, er et viktig kulturminne. Kommunestyret ber om at det igangsettes en utredning om bygningsmessig status og ulike alternativer for å drifte bygningen på en måte som sikrer ivaretakelsen av denne delen av Hamars kulturarv».

Dette arbeidet følges opp av RJV ved at RJV sammen med fylkesmuseet, fylkeskommunen og høgskolen er representert i ei prosjektrappe, nedsatt av Hamars kultursjef, som skal utarbeide et skisseprosjekt for et Rolf Jacobsen-senter i Skappels gate 2.

På en tur til Island tidligere i år fikk jeg besøkt noen kjente dikterhjem i Akureyri (17 500 innbyggere), og det var inspirerende

å se hvordan beboerne på sagaøya klarer å verdsette og være stolte av sine poeter. Jacobsen var også å finne i islandsk drakt i lyrikkhyllene på biblioteket i Akureyri.

RJV har det siste året samarbeidet med Wenche Medbøe og Liv Borg Thorsen om en teaterforestilling som skal settes opp med premiere i Hamar kulturhus 6. november. Det er første gang det lages en teaterforestilling med utgangspunkt i Jacobsens liv og tekster. Forestillingen «Kjente jeg deg?» tar sikte på å bringe Jacobsen ut til et bredt publikum, og det er et stjernelag som kommer til Hamar: Amund Maarud har skrevet ny musikk til noen av Jacobsens dikt. På scena ellers medvirker Toralv Maurstad og Wenche Medbøe. Grappa lager en cd med musikk og tekster. Etter å ha hørt noen lydfiler kan jeg bare si: Gled dere! Vi håper selvsgåt forestillingen etter hvert også når flere rundt om i landet.

RJV har som kjent arrangert nordisk poesifestival på Hamar siden 2007, årets festival var den sjette i rekken. Tiden var nå var inne for å skille festivalen ut fra RJs øvrige virksomhet, og vi har derfor fått på plass et eget styre og egne vedtekter for festivalen. Vi ønsker det nye styret lykke til og lover at RJV fortsatt vil være en sterkt støttespiller til en festival som stadig utvikler seg og tar godt vare på Rolf Jacobsens navn.

I dette nummeret av *Signaler* har vi gledd av å presentere den kjente danske litteraturkritikeren Poul Borums lesverdige artikkelen fra 1970 om Rolf Jacobsens forfatterskap. Vi har også funnet igjen Jacobsens humoristiske hilser til kollegaen Ernst Orvil, også den fra 1970-årene.

God lesning!

GUNNAR BROX HAUGEN

Redaksjonen har denne gang utfordret skuespiller, produsent og idéskaper, Wenche Medbøe. Sammen med kollega Espen Skjønberg gjestet hun Hamar og Nordisk samtidspoesifestival | Rolf Jacobsen-dagene i mars 2013, og det går fremdeles gjetord om oppredenen de gjorde der med fremføring av Rolf Jacobsens dikt. I høst presenterer hun en teaterforestilling om Rolf Jacobsen, «Kjente jeg deg?», med premiere i Hamar kulturhus 6. november.

Flere diktvalg kan leses på venneforeningens nettsider: rolf-jacobsen.no

Wenche Medbøe velger dikt

Jeg velger litt spontant «Heia regnbuen!».

Hvorfor?

Jeg blir munter av det diktet.

Det skjer noe med meg, noe hemmelighetsfullt når jeg plutselig oppdager regnbuen på himmelen.

Følelsen av å ha ett bein på jorda og ett i himmelen er helt korrekt!

Og det gir en lykkefølelse et lite øyeblikk å miste kontroll og bare stå og kope som unger med snørr på.

Regnbuen er et lite mirakel alle kan se og ta del i.

Rolf Jacobsens dikt har fanget denne helt spesielle luftige opplevelsen som er som en duft!

Jeg sier bare tusen takk.

Heia regnbuen!

Næmmen, der stårn.

Også midt i dieselrøyken da dere, nesten rett opp og ned.

– Regnbuen.

Heia regnbuen,
tør vi spørre, hva er det du vil oss,
også akkurat nå
i en tid som denneher.

Joda. Ett bein på jorda og ett i skyene.
Vi vet det. Vi bare står og koper
akkurat som unger. Med snørr på.
Kanskje er vi daue nå, uten at vi vet det.
For dette er rart, nesten
mistenklig.

Flott portal. Matematisk helt perfekt.
Joda, vi ser deg.

Nesten som en duft.

Et hemmelig signal
– kanskje en hån.

Ett bein på jorda, ett i himmelen. Helt korrekt.

Velvel.

Se der
forsvant den.

Rolf Jacobsens hemmelige sprog

EN DIGTERS TEKNIK er hans personlighed.

Når Rolf Jacobsen i sin seneste bog *Headlines* taler om at «føle / med hver nerve / enhed – forvandling», så beskriver han hermed den metode han har anvendt i alle sine otte digtsamlinger: at gennem sansningens fantasi skabe ligevægt mellem metafor og myte, det vil sige mellem forvandling og enhed. Hans elementære oplevelse af verden (person, natur, kultur) er forvandlende, er en billedomskrivning, at dette er som noget andet, men kernen er dirrende statisk, er myte. At denne myte så er tom, er et grundvilkår i modernismen og i det 20. århundrede, en tomhed der negativt forstået er stilstand midt i forvandlingen – Rolf Jacobsens skräck for overgangstilstanden morgen og aften – men positivt oplevet er stilhed, den underste mystiske tavshed – hans dyrkelse af enheden dag-og-nat. Angsten overvindes med fantasiens eksakthed, og i det evigt flygtige findes det evige. Hans dobbelte opgave har været at give sin lethed tyngde og at give sin tyngde lethed – hvor det første ikke lykkes flagrer digtene afsted som uforpligtede metafor-papirsommerfugle, og hvor det andet ikke lykkes synker de til jorden som entydige (satiriske eller tragiske) mytebrokker. De mest vellykkede digte i hans bøger må man kalte *metaformyter*, de opnår ubesvaret det nervøse fællesskab af enhed og forvandling, som er hans grundoplevelse. Udviklingen i hans forfatterskab går fra de tre første bøgers fremhævelse af modsætningerne i lighederne til de senere bøgers sammenhæng af stort og småt. I utallige digte beskrives først den ydre store verden og så føres midt i digtet et «jeg» ind: om denne intuitive, lidt naive

---

De højeste lyriske frembringelser er derfor dem, hvori subjektet uden nogen rest af det blot stoflige toner i sproget, indtil sproget selv får lyd.

ADORNO

«Rede über Lyrik und Gesellschaft»
(*Noten zur Literatur*. I. 1958, s. 85)

---

struktur opnår han efterhånden gennem forfatterskabet større og større klarhed, grundlaget for metaformyterne er et særligt forhold mellem «verden» og «jeg», mennesket som Oplever, og denne erkendelse får klart udtryk i slutningen af *Headlines*: «Det er øynene dine som kler verden på.»

Rolf Jacobsens emblem er fontænen, springvandet. Det udtrykkes med tragisk betoning i digtet «Fangen» i hans mest tragiske bog *Stillheten efterpå* — — :

springvandets trette fløyte
spiller lavmælt sangene om floder

hvor hele denne træthedsbogs sprængthed udtrykkes, for er der noget Rolf Jacobsen ikke digter om så er det jo netop floder, de brede rolige strøm er ikke hans. Men samme springvands-metaformytre udtryktes allerede i «Vinden og fontenen» i *Hemmelig liv*, der

er et af Rolf Jacobsens mest udførlige lyriske selvportrætter, som samtidig skildrer de forskellige «gener» han dyrker i sin poesi. Bemærkelsesværdigt og betegnende for Rolf Jacobsens tilsyneladende ustrukturerede antydningskunst er det, at vinden, som er med i titlen, spiller en så ringe åbenlys rolle i digtet, men alligevel hele tiden er der som et slags grundlag af verden:

Fontenens hette og hvite kappe
er som en nonne mellem barn en mild
september.

Den slår sin paraply opp og forsøker å gå
mot vinden
men barna holder igjen og nu sprutregner det.

Fontenen har mange drakter og kan skifte
dem ofte efter været,
den flømmer over av kjølig muntherhet og
har en mild, litt ironisk stemme.

Den kan være et vått vindu i november
med ansikter som forgremmet titter ut
mellem gardinene.

Og det store duvende julestreet med boraks
på alle grenene
mens barna står i ring omkring og venter på
overskelsen.

Den kan være menn med kappe og sverd på
skummende hingster
og en kvinne som ler og henger opp lagnene
sine tidlig en torsdagsmorgen.

Den kan plutselig vokse helt inn i himmelen
og være stjerneverdnene
som velder ustanselig frem fra de mørke
broncesskålene

med bevende skum og langsomt swingende
røkparaplyer
umåtelig og uten en lyd fra evighet av,

så broncemannen blir ganske borte bak
perlemorsfoldene
og alle må tro han ikke er til lenger.

I sin typiske blanding af leg og univers kan et sådant digt naturligvis ikke underkastes en entydig tolkning: ligesom metaforen ikke defineres ved oversættelighed men ved suggestivitet, er myten ikke det der kan afgrænses men det som omfatter. Men digtets portræt af digteren Rolf Jacobsen er både meget præcist og meget suggestivt. Han har mange dragter (jaevnfor øjnene der klæder verden på, han dyrker ikke nøgenhed og bekendelse men kultur og tanke, han skriver netop head-lines) og han kan skifte dem ofte efter vejret, efter stemningerne. Han flømmer virkelig over af kølig muntherhed (bemærk enheden i forvandlingen) og har en mild, lidt ironisk stemme. Og hans digte er virkelig snart «ett vått vindu i november» (regn og ruder forekommer overalt i digtene) og snart forventningen om juletræet (det rene og barnlige liv). Snart er hans digte satirisk bevebnede og snart er de hverdagstrofaste som ophængt vasketøj (som han har flere digte om). Og digtene kan virkelig pludselig vokse ind i det universelle og over-personlige, og «uten en lyd fra evighet av» med det bestandige stilheds/stilstands-tema markeret, og «broncemannen» (vrimlen af metaller i Rolf Jacobsens bøger) kan forsvinde, så «det rene digt» alene ses, subjektet (verden) uden nogen rest af det blot stoflige, hvor Sproget selv er det eneste der eksisterer. Men «røkparaplyer» er med i det universelle og fører tilbage til det legende fantasi-synsindtryk i begyndelsen, nonnen og børnene – igennem alle forvandringer er der en enhed, en stemme som taler.

ROLF JACOBSENS TO FØRSTE BØGER,
Jord og jern fra 1933 og *Vrimmel* fra 1935
(og til dels den tredje, *Fjerntog* fra 1951, som formodentlig samler digte fra de 16 tavse år) er på mange måter typiske tredver-bøger. De er et konfliktsyldt udtryk for dette tiårs videreførelse af ekspressionismen dels i en «ny saglighed» (social storby-realisme) og dels i en «ny sanselighed» (vitalisme, en populariseret, positiv freudianisme) – men hertil kom en ny «realistisk» naturmysticisme, som kunne udarte til Blut-und-Boden-dyrkelse. Alle tre tendenser findes i Rolf Jacobsens bøger,

der således i holdningen er splittet mellem bundethed til en natur, der var forladt og derfor lidt krampagtigt skubbedes bagud til ursyner, og den forskrækkede fascination af det nye storbysamfund med dets glitrende facader og sociale nød bagved. Naturskildringen blæstes op med heroisk patos og byskildringen fyldtes med sentimental greuel. *Jord og jern* er direkte opdelt i to dele efter titlen, land og by (afdelingerne i bogen hedder «Skyggene» og «Morgenfrost»), og især første del rummer mange digte, hvis usikre formløshed ikke kan holdes oppe af de eksakt-usædvanlige substantiver og de kraftfuldt-ekspressive adjektiver. Men i bybillederne opnås oftere en hård energi, en anspændthed og opladthed, som opleves som digterens krav til verden: se, nu har jeg beskrevet dig, nu må der ske noget med mig. – Ja, man kunne måske sige at udviklingsgangen gennem Rolf Jacobsens forfatterskab fra den første til den sidste bog er den langsomme forvandling af dette krav fra at være et krav til verden til at blive et krav til digteren selv. De dårligste digte i *Jord og jern* er helt afhængige af overtagne strukturer – især i de rimede digte lykkes det ham aldrig at undgå epigonpræget; de bedre digte er aldeles ustrukturerede, men rummer prægtige iagttageselskamt, den ømt-ironiske billedskabende evne er med fra første linje. Men de få digte, der helt er lykkedes, er dem der er blevet formenheder, som «Fjellsjø»:

Fire åer av jern
graver sig ned fra nord
støper sig ut mot sjø.

I fjellenes store kurv
henger en sol-øde mjøs
svartblå med stripier av irr.

– Etsteds i det store land
– det store hav-land av sten.

Fire åer av jern
støper sig ned fra nord.
Svartblå med skjolder av irr
plasker den øde mjøs
mot fjellenes strand av sten.

hvor bevægelsen rundt i billedet direkte genskabes gennem gentagelserne, i en ekspressiv form som minder om tredvernes naturalistisk-ekspressionistiske malerkunst. Samme dynamiske cirkelbevægelse finder man i digtet «Flyvemaskiner», men ellers er det mest i detaljer talentet røber sig, som i den berømte slutning på et rejsegærdmøddigt:

Jeg vil kjenne lukten av kastanjeknopper
drive mot havnen. Kastanjeknopper og
exhaust.

DET SAMMENSTØD DER FINDER STED

i «kastanjeknopper og exhaust» er karakteristisk for størstedelen af *Vrimmel*, der ikke blot præges af større litterær bevidsthed – f. eks. kommer Carl Sandburg tydeligt ind i billedet i bogens titeldigt, sandsynligvis via Sverige og Artur Lundkvist – men også af større kunstnerisk selvsikkerhed; bedst lykkes stadig de digte der fastholder og udvikler en enkelt metafor til myte (den naturalistiske studie «Gummi», det korte, visionære «Europa», det enkle, sørmodigt apokalyptiske «Mose, rust og møll», den tyste treklang i «Måne før det blir mørkt», den storslæde gestiske enhed af teknik og natur i «Broen»), mens de mere udbyggede digte ofte vakler mellem træthed ved naturens lidt ubegavede ubevidsthed og skräck for civilisationens overfladebevidsthed. Trods uklar syntaks og et måske lidt overdrevet lydmaleri er «Dirrende telefonstolper» et af de bedste eksempler på, hvor meget Rolf Jacobsen kan få med i et enkelt billede, der her som så ofte begynder i det universelle, føres ned til konkrete ting, hvorefter et enkelt individ placeres, og så kommer hele universet atter med til slut, en suggestiv vekslen mellem kor og solostemme, mellem fjernt og nært:

Lyden af stjernenes tunge kvernstener
som skurer langsomt omkring de veldige
nav, og
vender de rimfrosne ansikter mot hverandre
og bøier dem bort igjen bak millioner mil,
– alt som beveger sig ute i verdensrummet
på gigantiske kulelagre, utsender lave lyder,
pipende sang som dør av de store avstander.

Dette er det vi hører i bruset fra telefontrådene, de er antenner som innfanger rummets signaler og roper dem ut på øde moer om natten når stolpene står og murrer og kaller urolig som når et menneske drømmer mørke drømmer og noe biter i hjertet, kvalfulle tanker han ikke skjønner, som baner sig vei gjennem strupen, men stanses av ganen og blir bare brutte rop, da er det lyden av alle stjernene, slik tuter det alltid ute i verdensrummet.

Denne metaforisk-myktiske enhed mellem univers og menneske inde i den ubevidste sorg forsøger Rolf Jacobsen i det lange digt «Dynamo» i *Fjerntog* at udbygge til en verdensforklaring, som imidlertid forbliver postulat, thi en perceptionsmetode er ikke en filosofi. I det hele taget kan det forsigtigt-beskedne i Rolf Jacobsens genkomstbog nærme sig sentimentaliteten, når han gentagne gange først skaber sin som-om-fiktion og derpå tilfører et: åh gid det var sådan (eller: gid jeg var sådan), en i og for sig naturlig skuffelse, for metaforen er et farligt redskab, hvis man giver sig i dens vold, men en lidt klynkende tone der blokerer for hengivelsen. Bedst lykkes atter de digte, der er mest realistisk bundet til små motiver (erindringsdigtet «Koks», det yndefulde «Kobolt» og titeldigtet om de skjulte mennesker).

ROLF JACOBSENS EGENLIGE GENNEM-BRUD sker med den fjerde samling *Hemmelig liv* i 1954, og nærmere bestemt med bogens første digt «Pavane», der med rette er sat for sig og med kursiv. I dette digt afløser for første gang begrebet «kultur» begrebet «teknik» i hans oplevelsesverden, og i stedet for en svingen mellem at sige hverken/eller og både/og til modseætningsparret natur og teknik bliver formlen nu «som kultur så natur» og omvendt. Det er en historiebevidsthed, som er udtryk for modenhed og medfører en ny antisentimental hårdhed i tonen og en ritualisering af rytmen. Det der før var vrimmel, bliver

nu procession. Men hvor faren før var det formløst-ustrukturerede, tenderer de mindre vellykkede digte nu mod den alt for tilspidsede og perspektivløse anekdote. Men de gode digte er i overtal, og at hele bogen er skrevet på et overskud af humor og ømhed viser den nye bevidsthed i f. eks. første linje af «Lek»: «Dette diktet skal bare være sig selv.» Det er i sin humoristiske beskedenhed en meget krævende poetik der her udtrykkes, og det modsvarer en etik, der kommer frem i digtet om «Alderdommen», der begynder «Jeg holder mere af de gamle» og slutter:

De gamle
som blir sig selv igjen langsomt
og løses opp langsomt,
som en røk, umerkelig går de over
i sovn
og lys.

Det er det samme der sker med Rolf Jacobsens egne digte i denne og de to følgende bøger: de bliver sig selv og går umærkeligt over i sovn og lys, der er noget sovngængeragtigt og lysende, som er helt enestående (og i næste bog af forfatteren selv sættes i forbindelse med kinesisk poesi) over et digt som «Nattmusikk», der handler om alder og blidhed, men ligesom er rigere end det kan sige, det er over motivet. Det samme gælder det korte «Turnipshøst»:

Det er tungt dette som vi løfter opp av
jorden her
som mursten og marmorpostamenter
etter det store soltemplet til Vitsilopechtli.
Grav mer, her er gudinnens lår
mørke av jord. Bær dem bort.

Digtet er ét billede og kun overskriften giver «lösningen». Kulturbevidstheden i dens samklang med naturnærheden i det små og konkrete har ført videre end til det urmytiske, ud i handling, ud i det rituelle. Rolf Jacobsen har her omsider forstået sit eget hemmelige sprog, og metaformyten er blevet billedritual.

Samme ydmyge lethed-og-tyngde fylder helt *Sommeren i gresset* (1956) og *Brev til lyset* (1960), således at der næsten ingen mislykkede digte er i dem (det skulde da

lige være det Peer Gyntske «Fossestøperen» i *Sommeren i gresset*). Der kommer en yndefuld enhed over digtene, de ånder. «Vindene tok mitt dikt og bredte det ut som stov» hedder det i «Grønt lys» (*Sommeren i gresset*), som slutter:

For dette har vi glemt, at Jorden er en
stjerne av gress,
en frø-planét, rykende av sporer som skyer,
fra hav til hav,
et fokk. Frø biter sig fast under brostenene
og mellem bokstavene i mitt dikt, her er de.

Denne lille gestus til læseren til sidst udtrykker en intimitet, som man fristes til at kalde fromhed. Eller med de to sidste ord i *Brev til lyset*: «Forundring. Trofasthed.» Rolf Jacobsen har omsider nået ligevægten mellem sin billed-forundring og sin trofasthed mod verdens enhed. Han kan identificere sine metaforvirvler med van Goghs i «Landskap, Provence», der slutter:

Gamle murer som grå røk
etter kriger som for lengst er glemt.
Himlen er full av store elver
som strømmer ingensteds hen
som på lærreter av van Gogh.

Merker efter hender i alle skyer
– fingre som har rørt lyset
og blitt lys selv.

Nu lykkes det lange digt for ham, som i «Blind sang», symfonisk mangfoldigt. Og i et digt som «Nu bærer elven sine lamper uts» når han samme enfoldige oversanselighed i sansningen som René Char, samme bevidsthed om at ingenting skal være men alt er til og dette er metaforens hurtige berettigelse. I det hele taget kunne man måske sige at skiftet i Rolf Jacobsens digtning fra tredverne til halvtredserne er en germansk digter der bliver fransk –. I først strofe af det forunderlige «Små lys på havet» er han så nær på at skrive et kærlighedsdigts som denne blufærdige digter nogensinde har været. Og kun antydet og fragmentarisk går de to strofers billede ind over hinanden, det er samme rituelle

sikkerhed, samme hemmelige sprog som i «Turnipshøst»:

Din hånd som hviler her, er en hvelvet båt
halvt trukket opp på stranden
og full av åndedrag som en konkylie
venter den på deg at du skal komme tilbake.

Og jeg kan se at enda er noen ute
på havet som snart er helt mørkt nu
– fiskere som har tent lys i båter
som bølgeryggene langsomt løfter opp
og langsomt ned igjen som om de lette
med lamper, myggefine foran et mektig
lerret
om de kan finne ut av den ubegripelige
signatur
eller lyse et ansikt frem,
en farve som gir håp.

MEN DETTE HÅB ER SLUKKET i *Stillheten efterpå* – – – (1965). De tre første bøger havde om ikke negative så i hvert fald melankolske titler, de tre følgende havde lykkelige titler, kulminerende med *Brev til lyset*, hvis titeldigt talte om at «det har meget å si / at alt kommer med», og med «alt» mente han «vår fred / og den uro vi har med alt». Men *Stillheten efterpå* – – begynder med hård selvkritik:

For det nyttet ikke med kloroformerte
sommerfugler
eller med å føre svampen langsomt over et
bilde som er ondt
når hånden er nølende og usikker på seg selv
og bildet er av jern.

Bogen handler om træthed og udsathed (og man kan ikke lade være med også at føle den som en protest mod de anmeldere, der fant det foregående bøger «henrivende» og «charmerende», det var jo ikke det han ville – –), hans sorg over forfaldet kan blive næsten vrængende. I bogens sidste digt når denne sønderbrydning en storstæthed, som man ikke havde troet mulig for Rolf Jacobsen. «Knust ansikt» hedder digtet, som med sin sprængte syntaks virkelig når en van Goghs ekstase:

Himlen flådd av hete og solens piler

bryter øyeneplene ned og fluene
som ingen har forlatt og time etter time
stillheten hjelpelest fugleskrik

ansiktet solen og det knuste
de måtte knuse flådd av hete og eddik-
svamp tykk av blod og langsomt
tennene og stillhet — — —

Rubinrød sol blir til hvit
flamme etsende og av blod
tykk og fugleskrik
som en tåke og fluene
time etter time og ingen — — —

Det er samme cirkende struktur som i «Fjellsjø», som vi citerede fra *Jord og jern*, men hvor cirklerne dengang omkredsesede, dannede myte, borer de her indad, dybere og dybere ned i blod og blindhed. Det er det mest styrteende bevægende dikt Rolf Jacobsen har skrevet.

Og så i 1969 den absolute kontrast, *Headlines*, en fandenivoldsk, næsten hektisk bog, hvor alting lykkes! Hvor Rolf Jacobsen næsten som en «gammel mester» med virtuos lethed genoptager alle sit forfatterskabs temaer, gennemspiller dem med en ny magisk rytme af sovn og lys, ja, hvor han tilmed for første gang lykkes med et rimet dikt, «Et dikt som er en skog» med dets frie rim. *Headlines* handler om den u-tragiske akcept. Mennesket er til, verden er hér og jeg er hér. «Paradiset er brent men vi har fått låne noen somre».

Et dikt som «Metro» føles direkte som et svar på titeldiktet i *Vrimmel*. Dengang spurgte digtet: «Hvordan skal jeg klare det.» og

«Hvordan skal det gå med oss alle.» – endda uden spørsmålstegegn – og i dag svares der inde i Metro-digets rytmiske mønster: «det varer lenger enn vi tror» og «det er ingen ende på dem».

Ydmygheden er blevet til stolthed. Vi er ved vejs ende, digtet hedder «Veis ende»:

Veiene er nu kommet til enden,
de kommer ikke lenger, de snur her,
borte på jordet der.
Det er ikke mulig å komme lenger hvis
De ikke vil til månen eller planetene. Stans nu
i tide og bli til hvepsebol eller ku-trakk,
vulkanrør eller steinrammel i skogene
– det er det samme. Noe annet.

De kommer ikke lenger har jeg sagt
uten forvandling, motoren til hesteromper,
girstangen til en grankvist
som De holder slapt i hånden
– hva faen var dette?

Og her er alt sat på spil, både enhed og
forvandling, både metafor og myte og ritual.
– det er det samme. Noe annet.»

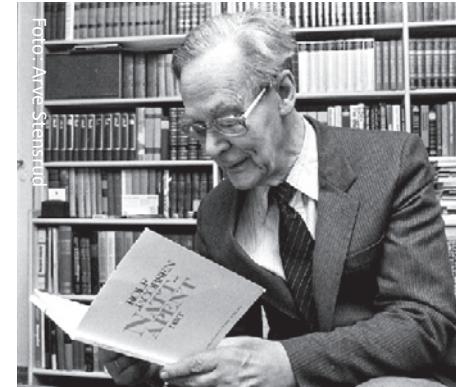
Konklusionen er at vi «lever / ennu, lever
/ magisk uforskbarlig lever / lever / på en
stjerne.» Det er de sidste linjer i *Headlines*,
den bog, hvor Rolf Jacobsen med endegyldig
selvfølgelighed taler magisk uforskbarlig.
Linjerne kommer ud af hans hoved, og verden
tager imod dem. En digters personlighed er
hans teknik.

(Tidligere publisert i
Minervas kvartalsskrift 1/1970.)

POUL BORUM (1934–96), dansk forfatter og litteraturkritiker. I 1962 debuterte han med diktsamlingen *Livslinier*, deretter utga han en diktsamling nesten hvert år. Han skrev også romaner, librettoer og filmmanus. Fra 1968 var han fast litteraturanmelder ved *Ekstra Bladet* og redaktør av lyrikktidsskriftet *Hvedekorn*. Både som kritiker og redaktør og ikke minst som leder av Forfatterskolen i København, fikk han stor betydning for unge forfattere.

Det kritiske forfatterskapet hans består av bl.a. *Poetisk modernisme* (1966) der han presenterer en introduksjon til den moderne europeiske og amerikanske poesien med hovedvekt på det 20. århundre. Blant de knapt 150 forfatterskapene han tar for seg i spennet fra Baudelaire og Whitman til 1960-årenes diktere, er også Rolf Jacobsen med. Om Jacobsen skriver Borum blant annet: «I bog efter bog arbejder Rolf Jacobsen sig frem mod større og større modenhed og mesterskab: *Hemmelig liv* (1954), *Sommeren i gresset* (1956), *Brev til lyset* (1960), *Stillheten efterpå* — — (1965). Det er for mig at se et af de mest spændende forfatterskaber overhovedet i Europa i dag, i sin tysthed isnende og glødende, elskende i sin satire, i sin tilstræbte objektivitet nogen og blodigt personligt.»

NOTISER

Vil du vite mer om Rolf Jacobsen og hans diktning?

Rolf Jacobsens Venner kan tilby kåserier, foredrag og forelesninger for store og små grupper i lag, foreninger, bedrifter og skoleverk.

Ta kontakt for nærmere avtale:

post@rolf-jacobsen.no

eller

Gunnar Brox Haugen, telefon 958 87 695.

Om medlemskap

Medlemskap i Rolf Jacobsens Venner koster kr 200 per år. Som medlem får du tilsendt medlemsbladet *Signaler* 1–2 ganger i året, og du kan bl.a. kjøpe billetter til Nordisk samtidspoesifestival | Rolf Jacobsen-dagene til redusert pris. Se nettsidene våre for mer informasjon om foreningen og medlemsfordeler.

Send e-post til post@rolf-jacobsen.no
eller betal til bankkto.nr. 1800 15 43497.
Husk å oppgi navn og adresse.

Innvielse av Klubbscene Rolf Jacobsen

De sju salene i Hamar kulturhus er blitt oppkalt etter kjente kulturpersoner, alle med tilknytning til Hamar: Ragnar Røgeberg, Ole Edvard Antonsen, Hulda Garborg, Alf Prøysen, Pauline Hall, Rolf Jacobsen og Kirsten Flagstad.

Onsdag 15. oktober invies Klubbscene Rolf Jacobsen i Hamar kulturhus med et program som byr på følgende:

Rolf Jacobsens sønn, Trond Tendø Jacobsen, forteller om farens forhold til hjembyen Hamar.

Musiker og produsent Henning Ramseth (mest kjent fra bandene Return og Ram-Zet) har skrevet ny musikk til noen av Rolf Jacobsens dikt. Med seg har han et knippe unge musikere, og sammen byr de på urfremføring av et bestillingsverk.

Hanne Lillebo, som blant annet har skrevet biografi om Rolf Jacobsen, holder foredrag om hans forfatterskap.

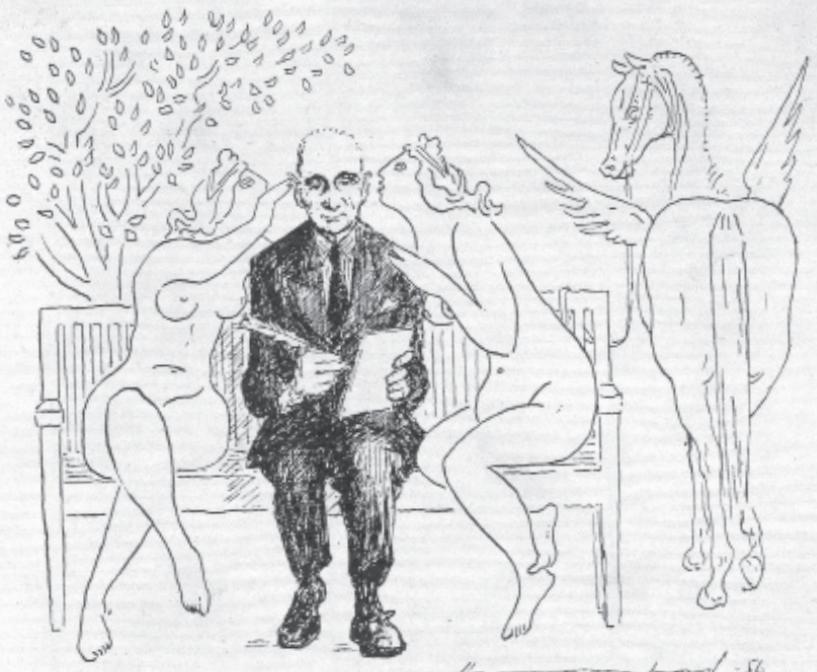
Skuespillerne Wenche Medbøe og Toralv Maurstad, tonefulgt av musiker Amund Maarud, presenterer utdrag fra det nye teaterstykket «Kjente jeg deg?». Stykket har premiere i Hamar kulturhus få uker senere.

Kvelden gir også plass til flere av Rolf Jacobsens mest kjente og kjære dikt.

15. oktober kl. 18.30
Klubbscene Rolf Jacobsen

Se nettsidene til
Hamar kulturhus vedr. billettsalg:
www.hamar-kulturhus.no

ERNST ORVIL

*En bok til 80-årsdagen
12. april 1978*

Gyldendal Norsk Forlag

Omslagstegning: Gösta Hammarlund

ROLF JACOBSEN

Poeten Ernst Orvil

Som gammel Orvil-fan må også jeg få blande min røst i koret. Fra hans første samlinger, fram til nå, blir jeg hver gang like forundret. – Hvordan får han det til? Dette er jo enslags dans. Ordene flagrer bort mellom fingrene på deg. Det er som å prøve å fange sommerfugler med hendene. Har du først fått tak i halvdelen av en vinge, forvandler den seg plutselig til en veps – som biter.

Dette gjelder diktene, det er de jeg kjenner best. De har noe i seg som jeg ikke kan definere, og som jeg ikke har funnet lignament til hos noen. Kanskje hos cummings? Nei, ikke cummings, ikke ham. Ikke hos noen. – Kan det være elegansen i hans form? Humoren med dødens blekhet under, enslags danse macabre med ord, som ingen i vårt tungvindt-land kan gjøre ham etter. Av og til må jeg tenke på lekende barn i gaten, hu og hei, inntil en av dem tilslutt springer hjem og gråter.

La min hilsen til ham få være et dikt. Et meget aldrende sådant. Det har ikke stått i noen samling, for det forsvant sporløst for meg etterat det sto trykt i Dagbladet engang sist i tredveårene. Til jeg nylig fikk det tilsendt fra en venn borti Statene jeg hadde nevnt det for, og som tydeligvis har hatt sterke arkivale interesser. Det er ikke noen stor sak, men blåser vi støvet av det får vi ta det som en kuriositet fra dengang vi begge var unge og verden så helt anderledes ut.

Titelen er «Om monumenter», og årgangen er 1936:

Jeg drømte at jeg var et monument
og ikke kunde røre mine ben,
med grønne panser-lokker, og plasert
omhyggelig på midten av en plen.

Jeg stod med hånden utstrakt til en geste,
ærbødig bukkende mot byens larm
og tronet på min grønne piedestall
mens ville duer hekket i min arm.

Se, bronseslips og oksyderte kinn
og denne munn, litt drømmende, men fast
utformet av en billedhuggers hånd.
(Jeg gjettet litt på Kyllingstad og Bast).

Jeg var et tårn. Et isnende symbol
på gud vet hvad, med malm i mine klær,
høit over hodet på en slekt som gikk
og trillet sine barnevogner her.

Men jeg var hul. Min centnertunge kropp
var kanskje fylt av blå, metallisk gass,
mens jeg med kolossale øine så
olympisk, grublende mot Eidsvolls plass.

I stor bonjour og smykket som til fest
og med det sky, litt gåtefulle smil
(som ikke lignet mig) jeg skulde stå
i evighet og velge mig april.

Ha! – Mine bronsejeksler tygget malm.
Jeg vilde lukke gapet op, men akk;
forhekset stod jeg der og svedet irr
og irret store skjolder i min frakk.

Jeg var min egen mumie. Jeg var
en sarkofag beheftet med forstand,
som våknet med et skrik og var mig selv
som nu i formiddag fikk fylt en tann.

(Tidligere publisert i Johan Fredrik Grøgaard,
Kjell Heggelund og Jan Erik Vold (red.):
Ernst Orvil. En bok til 80-årsdagen
12. april 1978. Oslo: Gyldendal 1978)

WENCHE MEDBØE

Rolf Jacobsen som blues- & rockepoet?

«Hadde jeg vært yngre,
kanskje jeg hadde kjøpt meg en gitar
og begynt som Bob Dylan ...»

ROLF JACOBSEN

Møtet med Rolf Jacobsens dikterunivers under Nordisk samtidspoesifestival | Rolf Jacobsen-dagene i mars 2013 ble elektrisk og gjorde meg nysgjerrig.

«Rolf Jacobsens poetiske praksis»? Med artikkelen til Hanne Lillebo kom jeg rett inn i dikterens verksted, med hans egne små lapper og notater. Ideen om å lage en forestilling om Rolf Jacobsens liv, ble iverksatt!

Jeg måtte ha samarbeidspartnere, instruktør Liv Borg Thorsen sa ja. Rolf Jacobsens Venner sa ja, og åpnet dørene i Skappels gate 2.

Vår inspirasjon? Rolf Jacobsens dikt. Så klart!! Og boken til sønnen, Trond Tendø Jacobsen, *Kjente jeg deg?*, og biografiene til

Hanne Lillebo og Ove Røsbak, *Ord må en omvei og Rolf Jacobsen – en dikter og hans skygge*, inviterer oss inn i livet hans. Liv tok hånd om manuskriptet, vi samarbeidet med Toralv Maurstad og vår konsulent Barthold Halle.

Forestillingen «Kjente jeg deg?» har som intensjon å presentere modernisten Rolf Jacobsens diktning og liv til et ung, nytt publikum og å bygge broer mellom generasjonene.

For å understreke hans grensesprengende talent er bare det beste godt nok! Vi har med oss: nestor i norsk teater gjennom tidene, Toralv Maurstad, idéskaper og skuespiller Wenche Medbøe, gitarist og komponist Amund Maarud.

Hva med en cd-utgivelse? Produsent Kim Edvard Bergseth sa ja. Og Grappa, Helge Westbye, sa ja til å distribuere.

Fra venstre: Liv Borg Thorsen, Kim Edvard Bergseth, Barthold Halle, Amund Maarud, Wenche Medbøe og Toralv Maurstad.
Foto: Kim Edvard Bergseth

Vårt fokus ble: dikteren, modernisten, hans politiske engasjement. Krigen, NS-tiden. Fengsel. Veien tilbake til «dikteren». Og ikke minst den sterke kjærligheten mellom ham og Petra.

Velkommen til forestillingen «Kjente jeg deg?». Om Rolf Jacobsens liv.

Festivalnytt

På det ekstraordinære årsmøtet i RJV 17. juni ble Nordisk samtidspoesifestival | Rolf Jacobsen-dagene formelt skilt fra RJV med egne vedtekter og eget styre. Det nyvalgte festivalstyret består av Anne Lillevold Jacobsen (styreleder), Else Braseth, Osvald Magnussen, Tor Inge Martinsen og Thorstein Norheim. Programansvarlig også for neste års festival er Ole Karlsen, Anne Skaret har ansvaret for festivalens barneprogram mens Hanne Lillebo fortsetter som daglig leder.

Det er nå klart at Cecilie Løveid blir festivalpoet i 2015. Resten av festivalprogrammet slippes 29. oktober under Litteraturscenas arrangement i Hamar kulturhus der Bodil Cappelen og Vibeke Aamodt leser dikt av Olav H. Hauge og Bjørn Aamodt og samtaler om de to poetene.

Neste festival arrangeres 5.–8. mars 2015. Noter deg datoene allerede nå!

Følg med på festivalens nettsider: samtidspoesifestival.no

KJENTE JEG DEG?

Et utdrag av forestillingen vises under innvielsen av Klubbscene Rolf Jacobsen i Hamar kulturhus 15. oktober. Førpremieren blir samme sted 6. november kl. 18.00.

**PREMIERE 6. NOVEMBER I HAMAR KULTURHUS,
KLUBBSCENE ROLF JACOBSEN, KL. 20.00**

Spilles også 7. november kl. 18.00 og 20.00, 8. november kl. 18.00.

Minneord om Anne Marie Ekern

(17.10.1931–2.4.2014)

«Vi vandrer alle i mørket.
Noen fordi de ikke ser med øynene, noen
fordi de ikke ser med tankene. De fleste av
oss fordi vi ikke ser hverandre.»

ERLING STORDAHL

Anne Marie Ekern har lyst opp mørket for veldig mange av oss, hun har delt sine tanker med oss og har lyttet tålmodig til våre tanker. Hun så alltid oss andre og hva som var viktig for oss i våre liv.

Anne Marie kom fra gården Storedal i Skjeberg (i Sarpsborg kommune). Hun ble utdannet lærer og lyrikkformidler i Oslo. Hun fikk oppleiring i stemmebruk og lærte tidlig hvordan fremføre tekster. Allerede i 1954 debuterte hun som oppleser. Hun fortalte at hun lærte mest om stemmebruk av skuespilleren Gisle Straume. Gjennom hele livet gledet hun andre litteraturinteresserte med sin kulturformidling. Gamle elever, kollegaer og tilhørere har alltid snakket varmt om henne og hennes formidlingsseremonier som har bidratt til ny og rikere interesse for litteraturen for veldig mange. Vi er mange i fanklubben hennes, og vi vil ta vare på de gode minnene som handler mest om det å være menneske og bry seg om å ta vare på hverandre.

Når Rolf Jacobsens Venner har spurt Anne Marie om å oppstre i ulike sammenhenger, har det aldri vært nei i hennes mun, og noen av våre største poetiske opplevelser har vi hatt sammen med henne. Hun ble derfor utnevnt til æresmedlem av Rolf Jacobsens Venner for sin utrettelige innsats i formidlingen av Rolf Jacobsens dikt. Hun hadde et sterkt forhold til Rolf Jacobsens forfatterskap og gikk inn i poesiens verden på en levende og innsiktfull måte. «Diktet er språkets forlengede arm», som Rolf Jacobsen selv

Foto: Liv Simensen

formulerte det, og Anne Marie forsto og utdype til stadighet denne tanken. Hun var medlem av venneforeningen fra stiftelsen i 1997 og opptrådte i utallige sammenhenger med sine opplesninger og var alltid tro mot teksten og forberedte seg veldig nøyne. Mens Rolf Jacobsen levde, sendte han henne ut på oppdrag når han selv var forhindret fra å oppstre. Anne Marie var hans favorittoppleser og han kalte henne sin «generalvikar».

Sin siste opptreden hadde Anne Marie i Hamar kulturhus 15. mars i forbindelse med åpningshelgen der. Sammen med James W. Dickenson fremførte hun «Jazz og Jacobsen». Dette var noe hun hadde gledet seg til lenge, og det skulle bli en helt spesielt bevegende avslutningsforestilling med den samme formidlingsglede som preget henne i alle våre møter. Vi bøyer oss i undring og respekt for den åndskraften som Anne Marie viste oss i dette siste møtet, som i alle tidligere møter. Hun hadde denne evnen til alltid å få oss andre til å føle oss som viktige personer i eget og andres liv. Dette som ble forankret i vårt vennskap, er vi dypt takknemlige for. Våre tanker går nå til den nærmeste familien.

GUDS HJERTE

Guds hjerte vet vi ikke,
men vi vet
noe som overstrømmer oss
som et regn over hendene.

Hans øyne ser vi ikke,
men vi ser
usynlig lys over alle ting
som i sommernatten.

Hans stemme hører vi ikke,
men vi finner
veier overalt og spor i hjertene
og stier med lavmålt lys.

(Rolf Jacobsen: *Sommeren i gresset*, 1956)

GUNNAR BROX HAUGEN
styreleder i Rolf Jacobsens Venner

(Tidligere publisert i
Hamar Arbeiderblad 9. april
og Aftenposten 11. april.)

«Tanker ved Ånestadkrysset» skrev han til *Hedmark forteller* i 1985. Diktet voldte ham mye besvær, det skulle være enkelt og lettattelig og handle om Hedmark.

Da han skulle gi ut *Alle mine dikt* til jul i 1990, bad jeg ham ta med dette etterspurte diktet. «Nei, det er for lokalt», svarte han. «Ingen vet hvor Ånestadkrysset er.» «Du kan vel skrive i en fotnote at det ligger midtveis mellom Hamar og Elverum?» mente jeg. Men nei! Like før *Alle mine dikt* gikk i trykken var jeg innom Skappels gate. «Jeg tok med Ånestadkrysset likevel», sa han – – så det føler jeg at jeg har litt av æren for.

ANNE MARIE EKERN
Signaler 1/2000

NOTISER

Dylan, Cohen – og Jacobsen

Nylig la forfatter Levi Henriksen ut denne meldingen på Facebook etter å ha gjort en morsom oppdagelse:

«Daniel Woodrell skrev den glitrende *Winter's Bone* som også ble oscarnominert film for noen år siden. I hans siste roman, *The Maid's Version* (2013), dukker følgende epigraf opp: 'These are the things the starry sky is set above: loneliness of the dead, courage of youth, and timber that's carried slowly away on great rivers.' Dette er Rolf Jacobsen på engelsk fra 'Tømmer': 'Det er disse ting stjernehimmelen er satt over: De dødes ensomhet, ungdommens mot og tömmer som føres langsomt avsted på store elver.' Og Henriksen legger til: «Der jeg bruker Dylan og Cohen, bruker Woodrell Jacobsen.»

Gjendikningen av Jacobsen er det for øvrig Roger Greenwald som har stått for (se f.eks. *North in the World. Selected poems of Rolf Jacobsen*, utgitt i Chicago i 2002).

Rettelse

I *Signaler* 1/2014 (s. 13) kom vi i skade for å skrive at Espen Skjønberg var Gudbrandsdølens bokanmelder i 1954. Det korrekte er Simen Skjønberg.

SALG AV BØKER, PLAKAT OG TRESNITT

Rolf Jacobsen: En liten kvast med tusenfryd og fire rare løk. Ukjente dikt og tekster 1925–1993
Gyldendal 1996 (red. Hanne Lillebo)

Inneholder dikt, gjendiknninger, komposisjoner, sang- og slagertekster, artikler, noveller og andre prosatekster.

Hanne Lillebo (red.): Stier med lavmælt lys.
Om Rolf Jacobsens diktning
Gyldendal 2007

Essays og artikler av Steinar Opstad, Torben Brostrøm, Marit Grøtta, Nils-Øivind Haagensen, Hanne Lillebo, Christer Eriksson, Kirsten Marian Krog, Knut Ødegård, Roger Greenwald, Henning Howlid Wærp, Staffan Söderblom, Jan Erik Vold, Erling Aadland og Eldrid Lunden.

Ordinær pris kr 150,- pr. bok
Medlemspris kr 100,- pr. bok

Plakat illustrert av Anne-Lise Knoff

Høsten 1994 ble konserten *Rolf Jacobsen i ord og toner* holdt i Vang kirke med Lise Fjeldstad, Sinikka Langeland, Tom W. Rustad og Sven Nyhus med Hedmark Spellmanslag. Arrangører var Hans Kolstad, Hanne Lystad, Geir Løvold og Jørgen Østvang.

Anne-Lise Knoff laget et bilde spesielt for plakaten til denne konserten, inspirert av «den himmelske harpe», et motiv Jacobsen har benyttet i flere dikt, bl.a. «Regn» fra debutsamlingen *Jord og jern*. Plakaten kan ses i farger i venneforeningens nettbutikk: rolf-jacobsen.no/nettbutikk.html

Plakaten måler 34 x 60 cm og selges uten ramme.

Ordinær pris kr 150,-
Medlemspris kr 100,-

Ved forsendelse kommer porto i tillegg. Bestilling sendes: post@rolf-jacobsen.no

Tom Gundersons karakteristiske portrett av Rolf Jacobsen

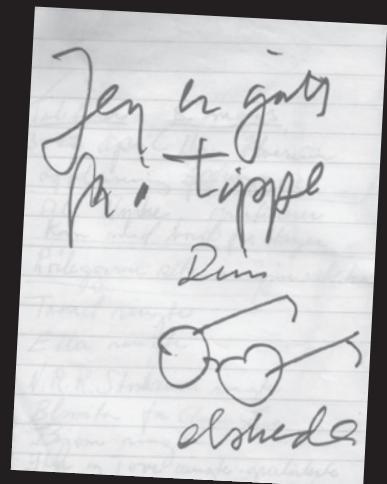
Rolf Jacobsens Venner formidler salg av Tom Gundersons tresnitt fra 1994. Portrettet er laget i to størrelser og selges uten ramme.

30 x 40 cm: kr 2 500 pr. stk. (oppdrag: 75)
64 x 80 cm: kr 5 000 pr. stk. (oppdrag: 50)

Bestilling sendes: post@rolf-jacobsen.no

Tom Gunderson (f. 1951 i Skien) er utdannet ved Statens håndverks- og kunstindustriskole og Statens Kunstakademiet. Han har hatt en rekke separatutstillinger, og verkene hans er kjøpt inn av blant andre Kunst på arbeidsplassen, Norsk kulturråd, Museet for samtidskunst, Nasjonalgalleriet, Hamar kommune og Gravdahl Bokhandel.

Fra Rolf til Petra.
Lapp funnet i notisblokk
i Skappels gate 2.

**Vil du støtte
Rolf Jacobsens
Venner
med din
Grasrotandel?**

Grasrotandelen er en ordning fra Norsk Tipping, hvor du som registrert spiller kan velge ett lag eller én forening som du ønsker å støtte – din grasrotmottaker. Vi oppfordrer deg til å støtte Rolf Jacobsens Venner!

Sett av dagene!

NORDISK
SAMTIDSPOESI-
FESTIVAL
**ROLF
JACOBSEN·
DAGENE**

Hamar | 5.-8. mars 2015

**ROLF
JACOBSENS
VENNER**

rolf-jacobsen.no